

*„A magyar nyelv tanítására
különös gond fordítandó.”*

/KAZINCZY/

FELADATLAP

az

„ÉDES ANYANYELVÜNK”

nyelvhasználati verseny országos döntőjére

a szakképző iskolai versenyzők

számára

Sátoraljaújhely

2018

1. Állapítsa meg, milyen szófajúak a példamondat aláhúzott szavai!

„Minden ember életében vannak olyan városok, helyek, amelyeket szinte megszentelt helynek érez, ahova rendszeresen elzarándokol.”

/Wacha Imre/

- a)
- b)
- c)
- d)

2. Minél pontosabban nevezze meg az aláhúzott toldalékok fajtáját!

„A lelki divatok egyéniségpusztító hatása sokkal szörnyűbb, mint az öltözködési divatoké.”

/Ravasz László/

- a)
- b)
- c)
- d)

3. Csacsipacsi. A megadott meghatározások alapján olyan szópárookra kell rátalálnia, amelyeknek tagjai csak kezdőbetűjükben térnek el.

Pl. kesergő / játékvezető = síró bíró

- a) ügyiratok besorolását végző / nevelő =
- b) fékevesztetten dühös / mezőőr =
- c) bírósági eljárást folytató / eladó =
- d) apostoli lábbelit viselő / emelőgép-kezelő =
- e) állását a jövőben betölteni nem kívánó / hírolvasó =
- f) jelt adó / vasmunkás =

4. A megadott szavak mindenik betűjének felhasználásával alkossunk három-három értelmes magyar szót!

Pl. eszmét – szemét, meszét, emészt

- a) tárnok.....
- b) eltér
- c) kalász.....
- d) levét

5. Az eset helyszíne egyik neves budapesti egyetemünk aulája. Ketten igyekeznek a kijárat – egy kettős lengőajtó – felé: egy idős férfi és egy huszonéves nő. A férfi ér előbb az ajtóhoz; érzékeli, hogy az ifjú hölgy már csak négy-öt lépésre van onnan, ezért megtartja az ajtót, s egy kézmozdulattal maga elé engedi a nőt. Ő – fülén a mobiltelefonjával – senkire ügyet sem vetve kimegy az első ajtón, kinyitja az utcára nyíló másodikat, s hagyja, hogy az rácsapódjon a mögötte jövőre, aztán szó nélkül elsiet.

Értékelje a magatartás- és érintkezéskultúra szempontjából a fentebb leírt jelenetet! Mit tett volna másképp a fiatal nő helyében?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. A *keret* szó mondatba foglalásával adja meg négy különböző jelentését!

- a)
- b)
- c)
- d)

7. Mit jelentenek az alábbi szavak? Értelmezze őket körülírással vagy rokon értelmű kifejezéssel!

- a) kalamajka
- b) patrióta
- c) hüppög.....
- d) kelevéz.....

8. Fejezze ki *hang-* előtagú összetétellel az alábbi meghatározásokat!

a) Egy-egy szótagnak a környezőkhöz képest nagyobb hangerővel történő kiejtése, kiemelése; nyomaték.

= _____

b) Zeneműveket bemutató, többnyire nyilvános, művészi, zenei előadás.

= _____

c) Több egyszerre megszólaló, különböző hangnak az összekeveredéséből keletkezett kellemetlen zaj, lárma.

= _____

d) Acélból készült, U alakú eszköz, amely megütve ugyanazt az állandó magasságú hangot adja.

= _____

9. Az ismert jelöléseket használva elemezze mondatrészek szerint a példamondatot!

Készítse el az ágrajzát is!

Arany egyszerű nagyszalontai fiúból nemzeti műveltségünknek szerves részévé vált.

10. Értelmezze az alábbi közmondásokat!

a) Addig fújd a kását, míg meg nem égeti a szádat!

.....

b) Addig fújd a kását, míg meleg!

.....

c) Akinek a kása megégette a száját, az aludtتهjet is megfújja.

.....

d) Akinek nem forró, ne fújja a kását!

.....

11. Pótolja a hiányzó írásjeleket – s ahol szükséges, a nagybetűket is – a következő tagolatlan szövegben!

jaj annak a népnek amely elfeledi történelmét múltját amely gyökértelenül bolyong példaképeket nem talál s nem veszi észre hogy a ma gondjaira megválaszolatlan kérdéseire nemzeti történelmünkben megtalálhatná a választ kutatnunk kell nemzeti múltunk történéseit ápolnunk kell azoknak a hősöknek az emlékét akik egykor a legtöbbet áldozták a jövőért a mai jelenért amit ember csak adhat az életet nem helyénvaló hát a mai ember közömbössége restsége tiszteletlensége nagyképű önimádása

12. Jelölje a *Beszélni nehéz!* – ma *Szóról - szóval* – című rádióműsor megfejtéseiben alkalmazott módon a példamondat hangsúlyait és szüneteit!

Életünket behálózza az internet. A különféle közösségi oldalak rabul ejtik a felhasználókat. Sokan úgy gondolják, csak az létezik, aki rajta van a neten.

13. Elemezze a tagmondatok fajtája és viszonya szerint a következő mondatokat!

a) „Azt tanultam mindenütt, azt láttam minden nagy nyugati nemzetnél, hogy az apák dolgát folytatják az utódok.”

/Kós Károly/

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) „A magyar nyelv a magyar nemzethez tartozás legfőbb kritériuma, ily módon a magyar nemzeti lét folytonosságának is a legegységértelműbb jele, azaz a magyarok mindenféle fenntartás nélkül leginkább nyelvükben lelhetnek egymásra.”

/Kiss Jenő/

.....

.....

.....

.....

.....

.....

14. Javítsa az alábbi mondatok nyelvi hibáit!

a) A nagy akarás rendszerint nyögésbe ment át.

.....

b) Az utóbbi idők gyenge eredményeinek hatása megtette a hatását.

.....

c) Sajnos, kettő térd sérülés hátráltatta a játékos fejlődését.

.....

d) A csatár szerint az edző nem szívlelte őt, azért nem játszhatott a legutóbbi mérkőzésen.

.....

e) Úgy a középpályások, mint a hátvédek hibát hibára halmoztak.

.....

f) A gyanúsítottat megilleti az ártatlanság védelme.

.....

15. Hagyományőrző ifjúsági egyesületük vezetőjeként írjon levelet településük polgármesterének, amelyben javasolja, hogy – városuk/falujuk/budapesti kerületük – 2019-ben méltó módon emlékezzen meg az aradi vértanúk kivégzésének 170. évfordulójáról! Javaslatát indokolja, s néhány konkrét ötlettel támassza alá!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

